

गोदावरी नगरपालिका

विपद् व्यवस्थापन कोष संचालन निर्देशिका,

२०७५

गोदावरी नगरपालिका

बज्रबाराही, ललितपुर

प्रस्तावना.....	2
परिच्छेद १	2
प्रारम्भिक.....	2
१. संक्षिप्त परिचय र प्रारम्भ:.....	2
२. परिभाषा.....	2
३. निर्देशिकाको उद्देश्य.....	3
४. निर्देशिकाको कार्यक्षेत्र र सीमा.....	3
परिच्छेद २.....	3
कार्यान्वयन व्यवस्थापन	3
५. कार्यान्वयन व्यवस्थापन	3
परिच्छेद ३.....	3
कोष व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवस्था.....	3
६. कोषको प्रयोग.....	3
७. बैठक भत्ता.....	4
८. कोषको रकम प्रयोग हुन नसक्ने:.....	4
९. प्रशासनिक व्यवस्था	4
१०. खाता संचालन	4
११. लेखा परिक्षण	4
परिच्छेद ३.....	4
विविध.....	4
१२. रकम निकास हुने अवस्था	4
१३. रकम खर्च गर्ने प्रक्रिया	5
१४. विवरण सार्वजनिक गर्नु पर्ने.....	5
१५. पुरस्कार वा प्रशंसा पत्र प्रदान गर्न सक्ने	5
१६. संशोधन तथा बचाउ.....	5

गोदावरी नगरपालिका
विपद् व्यवस्थापन कोष संचालन निर्देशिका, २०७५

प्रस्तावना

भुकम्प, बाढी पहिरो, आँधिबेरी, आगलागी, महामारी, हुरीबतास, खडेरी, हिमपात, असिना आदी प्रकोपका रूप हुन् । यस प्रकारका घटनाहरु जुन सुकै समयमा पनि घट्न सक्ने भएकाले त्यस प्रति सचेत र पुर्वतयारी हुनु जरुरी छ । प्रकोप जन्य घटनाहरु घट्न नदिन, घटनालाई न्यूनीकरण गर्न र घटना घटी हालेमा यसलाई उचित व्यवस्थापनका लागि आवश्यक सतर्कता अपनाउनु जरुरी छ । प्रकोप जन्य घटनाको व्यवस्थापनमा स्थानीय तहको भूमिका अहम हुने भएकोले नगरपालिकामा पनि यस कार्यले प्राथमिकता पाउनु अपरिहार्य हुने भएकाले गोदावरी नगरपालिकाले स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४को परिच्छेद ३ को ११ (न) ६ अनुसार गोदावरी नगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन कोष संचालन निर्देशिका २०७५ निर्माण गरिएको छ ।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त परिचय र प्रारम्भ:

- क) यस निर्देशिकाको नाम गोदावरी नगरपालिका विपद् व्यवस्थापन कोष संचालन निर्देशिका २०७५ रहेको छ ।
- ख) यो निर्देशिका नगर सभाबाट स्वीकृत भएको मितिबाट लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा

विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा,

- १) “ऐन” भन्नाले स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ लाई सम्झनु पर्दछ ।
- २) “आर्थिक नियम” भन्नाले आर्थिक प्रशासन नियमावली, २०६४ लाई सम्झनु पर्दछ ।
- ३) “निर्देशिका” भन्नाले विपद् व्यवस्थापन कोष संचालन निर्देशिका, २०७५ सम्झनु पर्दछ ।
- ४) “नगरपालिका” भन्नाले गोदावरी नगरपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।
- ५) “नगरसभा” भन्नाले स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को परिच्छेद ४ को दफा १९ मा उल्लेखित भए अनुसारको व्यवस्थालाई सम्झनु पर्दछ ।
- ६) “स्थानीय तह” भन्नाले जिल्ला समन्वय समिति, नगरपालिका, गाउँपालिका लाई सम्झनु पर्दछ ।
- ७) “समिति” भन्नाले विपद् व्यवस्थापन कोष संचालनको लागि गठन गरिएको समिति सम्झनु पर्दछ ।
- ८) “कर्मचारी” भन्नाले गोदावरी नगरपालिका विपद् व्यवस्थापनमा कार्यरत कर्मचारी सम्झनु पर्दछ ।
- ९) “संयोजक” भन्नाले कोष संचालन समितिका संयोजकलाई सम्झनु पर्दछ ।
- १०) “गैर सरकारी संस्था” भन्नाले जिल्ला प्रशासन कार्यालय लगायत नेपाल सरकारको विभिन्न निकायबाट विधिवत रूपमा दर्ता भएका र नगरपालिकामा आवद्धता भएका सामाजिक संस्थालाई सम्झनु पर्दछ ।
- ११) “पुर्वाधार” भन्नाले सडक, ढल, सडक पेटी, सार्वजनिक पार्क, रंगशाला, ल्याण्डफिल्ड साईड, सार्वजनिक शौचालय, सांस्कृतिक सम्पदाहरुलाई सम्झनु पर्दछ ।
- १२) “विपद्” भन्नाले प्राकृतिक, भौतिक, मानवीय वा अन्य कुनै कारणबाट आकस्मिक रूपमा घटि आई पर्ने संकटको अवस्था र सोको कारणबाट हुन गएको जनधन, पशुपंक्षी, भूमी लगायत विभिन्न प्राकृतिक सम्पदाको क्षतीलाई सम्झनु पर्दछ ।

१३) “मर्मत सम्भार” भन्नाले विपद्बाट क्षतिग्रस्त भएका पूर्वाधार लगायतका अन्य क्षतिग्रस्त स्थानहरूको व्यवस्थित किसिमले नगरपालिका लगायत अन्य सरकारी तथा गैर सरकारी निकायले सम्पादन गर्ने कार्य सम्भन्नु पर्दछ ।

३. निर्देशिकाको उद्देश्य

यस निर्देशिकाको प्रमुख उद्देश्य गोदावरी नगरपालिका भित्र आई पर्ने विपद् तथा विपद्बाट आईपर्ने अन्य जोखिम जस्ता घटनाहरूको उचित व्यवस्थापन तथा न्युनिकरण गर्नका लागि आवश्यक खर्चको व्यवस्थापन गर्नु प्रमुख उद्देश्य हो ।

४. निर्देशिकाको कार्यक्षेत्र र सीमा

विपद् व्यवस्थापन कार्यका लागि आवश्यक पर्ने व्यवस्थापकिय तथा संस्थागत पक्षलाई समेटिएको छ । गोदावरी नगरपालिकाको कार्यालयले आफ्नो प्रायोजनका लागि मात्र यो निर्देशिका बनाएको हुँदा यसको कार्य सीमा गोदावरी नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहने छ । साथै यो निर्देशिका स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ र आर्थिक प्रशासन नियमावली २०६४ का आधारमा तयार गरिएकोले अन्य स्थानीय तहहरूलाई समेत मार्गदर्शक हुन सक्नेछ ।

परिच्छेद २

कार्यान्वयन व्यवस्थापन

५. कार्यान्वयन व्यवस्थापन

१. गोदावरी नगरपालिकामा विपद् व्यवस्थापन कोषको कार्य व्यवस्थित रूपमा कार्यान्वयन गर्न देहाय बमोजिमका पदाधिकारीहरू भएको विपद् व्यवस्थापन कोष संचालन समिति रहने छ ।

क) नगरपालिका प्रमुख	संयोजक
ख) आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख	सदस्य
ग) विपद् व्यवस्थापन समिति प्रतिनिधित्व गर्ने वडा अध्यक्ष मध्ये दुई	सदस्य
घ) विपद् व्यवस्थापन शाखा प्रमुख	सदस्य सचिव

परिच्छेद ३

कोष व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवस्था

६. कोषको प्रयोग

कोषको रकम देहाय बमोजिमको कामको लागि प्रयोग गर्न सकिन्छ ।

- नियमित रूपमा विपद् प्रभावितको व्यवस्थापन तथा न्युनिकरणको कार्य गर्ने गराउने ।
- विपद्ले असर गरेको वा पर्न सक्ने व्यक्तिको उद्धार र सम्पतिको संरक्षण ।
- विपद् प्रभावित व्यक्तिको तत्कालिन राहतका लागि अस्थायी शिविर खडा गर्ने ।
- विपद् प्रभावितको भरणपोषण तथा जीवन निर्वाहका लागि तत्काल आवश्यक पर्ने खाद्यान्न, लत्ताकपडा, औषधी, शैक्षिक सामग्री जस्ता अत्यावश्यक वस्तु खरिद गर्ने, घाईते वा विरामी भएको व्यक्तिको औषधी उपचारका लागि सहयोग गर्ने,
- विपद्का कारणबाट भएको फोहरमैला तथा प्रदुषणको उचित व्यवस्थापन -disposal) गर्ने,
- विपद् प्रभावित व्यक्तिको अस्थायी रूपमा आश्रयस्थल बनाउने वा पुनस्थापना गर्ने र प्रभावित व्यक्तिको आवासिय घर तथा निजको पेशासंग सम्बन्धित औजार, वर्कशप मर्मतका लागि आर्थिक सहायता प्रदान गर्ने,
- विपद् रोकथामका लागि सचेतनामुलक कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने, पूर्वसावधानी अपनाउने वा पूर्वतयारी

(preparedness) गर्ने,

ज) प्रकोप व्यवस्थापनको काम गर्ने संघसंस्थाहरु वीच समन्वय र सहकार्यमा स्तरियता ल्याउन निरन्तर सुपरिवेक्षण र अनुगमन गर्ने,

भ) माथि उल्लेखित कार्य गर्न आवश्यकता हेरी व्यवस्थापन समितिको संयोजकको नाउँमा पेशकी सोरुप बढीमा रु २०,००० रकम निकासी गर्न सकिने छ ।

ञ) वडा स्तरमा वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन कोष व्यवस्थापन गर्न सक्ने छ ।

ट) वडा स्वयंम् आफैले कार्यविधि बनाएर कोष संचालन गर्न सक्ने छ ।

७. बैठक भत्ता

विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकमा भाग लिने पदाधिकारी तथा सदस्यहरूले नगरपालिकाका बोर्ड सदस्यले पाए सरहको बैठक भत्ता पाउनेछन् ।

८. कोषको रकम प्रयोग हुन नसक्ने:

नियममा जुन सुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायको प्रयोजनका लागि कोषको रकम खर्च गर्न सकिने छैन:

क) कुनै सरकारी वा गैरसरकारी कर्मचारीलाई पारश्रमिक, तलब, भत्ता वा सुविधा उपलब्ध गराउने,

ख) कुनै सरकारी वा गैरसरकारी कर्मचारीलाई भ्रमण खर्च वा अन्य त्यस्तै प्रकारको खर्च उपलब्ध गराउने,

ग) कसैलाई चन्दा, पुरस्कार, उपहार वा अनुदान प्रदान गर्ने

घ) विपद्संग सम्बन्धित विषयमा बाहेक कसैलाई आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने ।

ङ) विपद्को पुर्वतयारीको लागि विपद् व्यवस्थापन कोष संचालन समितिले गरेको निर्णय अनुसार को खर्च व्यवस्थापन बाहेक अन्य खर्च नगराउने ।

९. प्रशासनिक व्यवस्था

कोषको प्रशासनिक तथा आर्थिक कारोवार हाललाई नगरपालिकाका कर्मचारीहरूबाटै सञ्चालन गरिने छ । विपद् व्यवस्थापन समिति सक्षम भएपछि स्वायत्त संस्थाका रुपमा कोषले आफ्नालागि छुट्टै व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

१०. खाता संचालन

कोषको रकम कुनै बैंकमा एउटा छुट्टै खाता खोली जम्मा गरिने छ । कोषको सञ्चालन संयोजक र लेखा अधिकृतको संयुक्त दस्तखतबाट हुनेछ ।

११. लेखा परिक्षण

कोषको लेखापरीक्षण नगरपालिकाको लेखापरीक्षण गर्ने व्यवस्थाअनुसार हुनेछ ।

१२. अन्तिम लेखा परिक्षण तयार गरिएको आर्थिक विवरण सहितको अन्तिम लेखा परिक्षण प्रतिवेदन नगर सभामा पेश गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद ३

विविध

१२. रकम निकासी हुने अवस्था

विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी न्यूनिकरण कार्यक्रमहरु संचालन हुँदा रकम निकासी हुने अवस्था देहाय अनुसार हुनेछ :

क) कार्य सम्पन्न भएपछि सम्बन्धित वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णय, मूल्यांकन र बिल भर्पाइको आधारमा निकासी गरिनेछ ।

ख) विपद् व्यवस्थापन समितिको संयोजनमा आवश्यकता हेरी रकम व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी दिईनेछ।

१३. रकम खर्च गर्ने प्रक्रिया

उद्धार तथा राहत कार्यक्रम संचालन गर्दा प्रचलित ऐन तथा नियमहरूको पूर्णरूपमा पालना गर्नुपर्नेछ । सोहिअनुसारको विल भर्पाईहरू पेश अनिवार्य रूपमा गर्नु पर्नेछ ।

१४. विवरण सार्वजनिक गर्नु पर्ने

उद्धार सम्बन्धी कार्यक्रमका लागि उपलब्ध गराएको रकमहरूको विवरण चौमासिक रूपमा सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।

१५. पुरस्कार वा प्रशंसा पत्र प्रदान गर्न सक्ने

उत्कृष्ट काम गर्ने कर्मचारी, समिति, गैर सरकारी संघसंस्था, कर्मचारी तथा सर्वसाधारणहरूलाई गोदावरी नगरपालिकाले नगद पुरस्कार वा प्रशंसा पत्र दिन सकिनेछ, सो खर्चको ब्यवस्था नगरपालिकाको कार्यालयले मिलाउनु पर्दछ ।

१६. संशोधन तथा बचाउ

१. यस निर्देशिकामा उल्लेखित कुराहरू छुट हुन गई कुनै कुरा थप घट गर्न वा परिमार्जन गर्नु परेमा सम्बन्धित ऐन नियमको परिधि भित्र रही नगर सभाले मात्र गर्न सक्नेछ ।

२. यस निर्देशिकामा उल्लेख गरिएका कुराहरूका हकमा यसै निर्देशिका अनुसार र उल्लेख नभएका कुराहरूका हकमा प्रचलित ऐन नियम अनुसार हुनेछ ।

३. यस निर्देशिकामा लेखिएका कुराहरू प्रचलित स्थानीयसरकार संचालन ऐन २०७४ (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६४ संग बाभिएमा बाभिएका हदसम्म स्वतः निष्कृत हुनेछ ।

आज्ञाले

.....
कृष्णप्रसाद जैसी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत